

quorum opera quotidie utitur, in omnibus publicis negotiis, *Dumnoy Boyaren* appellantur, & sedes illorum *Boarstua dumna*. Horum numerus certus iniri non potest; & prout in aliis quoque aulis evenire cernimus, alii, prout gratia florent apud Principem, ita potissimum rebus agendis adhibentur. Iis adsident quatuor Secretarii, quos *Dumnoy Dyakey* appellant. Dies quibus ordinario conveniunt, sunt Lunæ & Mercurii atque Veneris, idque mane hora septima. Quod si extra ordinem conveniendum sit, à summo Conestabili per Clericum Consilii monentur atque vocantur.

De judiciis
in causis ci-
vilibus.

Tria fere apud ipsos habentur tribunalia; ubi de causis civilibus, puta de contractibus, & similibus, jus dicitur; sibi invicem subordinata.

Infimum est illius quem *Gubnoy starust* vocari diximus, item illius quem *Sotskoy starust* appellant, id est, Aldermanni & Bailivi centuriæ, quam dicunt *Soacke*. qui inter vicinos & qui intra centuriam illorum degunt, lites componere satagunt, antequam contententes ad tribunalia convolent.

Secundum est quod in præcipuis oppidis uniuscujusque provinciæ à duce & scriba administratur; à quibus ad tertium & summum iudicium aulicum appellatur.

Actiones instituuntur in hunc modum: Actor per libellum supplicem explicat; à quo quantum læsus sit; & impetrata venia per *Wepis*, id est, indulto iudicis, per apparitorem (*præstare* illis) sisti & in iudicium accersiri curat reum; qui cogitur fide juberet, se dicta die iudici se stitutum, aut alioqui licet apparitori ipsum detinere quibuscunque modis potest. Vterque autem tam actor quam reus propriam causam agit, nullo subsidio procuratorum aut advocatorum. Si causa testibus declarari non possit, sacramento terminatur: nam quum iudici non satis liquet utra pars jure nitatur, solet alterutrum rogare, an crucem osculando firmare velit se verum dicere; quod si annuat, statim ad templum ducitur, & cruce osculata non modo causam, sed & id quod adversarium suum poscit, obtinet. Hanc crucis osculationem *Chrenstina chelovanian* vocant, & tanti æstimant quam jusjurandum. Quod si ambo ad id parati sint, tum sorte causam dirimunt. Qui causa cadit, nisi statim creditori suo satisfaciatur, ad *Praveush* ducitur, id est, locum publicum, ubi ejusmodi condemnati singulis diebus mane ab hora octava ad undecimam sustingantur miserum in modum, tantisper donec satisfaciant: quod si per annum integrum in hunc modum sustibus subacti tamen solvendo non sint, uxores & liberi veneant necesse est, donec creditori suo reddant ultimum quadrantem.

Cæterum Russi nullam habent legem scriptam; voluntas Principis & Senatus iudicium suprema lex est; tantum habent indiculum, in quo præscripta sunt temporum momenta, &

aliæ circumstantiæ, idemque iudiciorum formula.

Milites (inquit *Aegidius Flecherus* Anglus) *Russiæ* appellantur *Smaboranesky*: sunt enim fere nobilium filii, atque adeo ipsa militiæ dignatione generosi. neque ulli in *Russia* sunt nobiles præter homines militares. Nam nobilium filii simul atque ætatem justam attigerint, qua arma ferre possunt, nomen suum apud magnum Conestabilem profitentur; qui ipsis certam portionem agrorum attribuit, ut plurimum eorum quos parentes illorum possederunt; nisi forte militum numerus tantus jam sit, ut nullæ terræ, quæ assignari possint, supersint, & patris agri pluribus sufficere nequeant: quo casu in aliud tempus differuntur: & fit sæpe, quum plures sunt filii unius familias, ut minores natu aut egere aut alii vocationi se addicere cogantur, & non raro malis artibus & latrocinii sese applicent. Vbi autem numerus militum completus est, ita se habet: Primo habet Princeps equites corporis sui custodes *xvciō*, cum suis tribunis & cæteris officialibus, qui *Dworaney* appellantur. Sunt autem trium generum; qui & stipendiis & dignatione multum inter se differunt. Primi vocantur *Dworaney bulskey*: quorum alii 100, alii 80 rubl. annuatim capiunt; nulli infra 70. Secundi *Seredney dworaney*; qui 60 aut 50 rubl. accipiunt; nec infra 40. Tertii *Dyta bojarsky*; qui 20, 30; non autem minus quam 12 rubl. annuatim merent. Atque hujus quidem stipendii dimidia pars in urbe *Moscua* ipsis solvitur, reliquum in castris, quando illorum in bello opera requiritur; & tum universum eorum omnium stipendium annuatim requirit 55000 rubl. Præter hoc stipendium etiam agros sibi assignatos obtinent pro sua quique dignitate & merito; ita tamen ut agri isti ad minimum ipsis annuatim reddant 20 rubl. Præter hos sunt alii *cx* summæ dignitatis nobiles, qui, veluti prætoriani apud Romanos, Principem comitantur, quum ad bellum gerendum ipse progreditur; & tum ipsi subministrant equitum sexaginta quinque millia cum omnibus armis suis, ad *Russorum* modum; ideoque annuatim pro se & copiis suis percipiunt quadraginta millia rublarum; & quotannis cum omnibus suis copiis versus fines *Tartarorum Crimenorum* movent, sive bellum cum illis sit sive induciæ. Periculosum videri possit Principi aut Statui, tantas copias ad nutum nobilium in unum locum convenire: hic tamen discrimine vacat: primo quia nobiles hi pro arbitrio Principis mutantur, & quum plures sint, non facile inter se conspirare possunt; & quod summum est, ut plurimum sunt aulici & familiares Principis, atque adeo consilarii: nec stipendio potiuntur, nisi quum jam aliis erogandum est; ita ut potius quæstores sint Principis quam tantarum opum possessores. Atque in hunc modum equestris militia constabit

De militia
Russorum.